

Пише: Трифун Ристић
понедељак, 31 октобар 2011 14:05

Студентски протести и превирања на Универзитету, посебно београдском, увек су имали одјек у јавности, док су демонстрације 1968. и 1996/97. биле један од пресудних фактора промена у друштву. Многи од учесника тих протеста, и „шездесетосмаши“ и „деведесетседмаша“ данас имају висока места у друштвеној хијерархији, али, резултат њиховог удруженог рада је хаос - и у друштву и у образовању. Некадашњи револуционари створили су систем који је далеко гори од онога против кога су се борили, и тако смо између осталог добили универзитете који су образовање претворили у робу која је све скупља и скупља, док је њен квалитет све лошији и лошији.

Оснивачи некадашњег „Црвеног универзитета Карл Маркс“ постали су идеолошке вође и главни промотери неолибералне комерцијализације свега, па и високошколског образовања, док су вође и учесници протеста 1992. и 1996. успешно искористили пијацу којој су кумовали и углавном добро уновчили свој младалачки бунт. А као што су се револуционари претворили у своју карикатуру, ни образовање које су створили није другачије, нити су другачији студенти и студентски протести. Тако смо ових дана били сведоци карикатуре протеста која се одвијала на Филолошком, а још траје на Филозофском факултету у Београду.

Неколико марксистичких и анархистичких група покренуло је блокаду факултета, организовану по шаблону из приручника Центра за анархистичке студије, која је, обзиром на разлоге због којих је покренута, уместо да покрене општи талас студентског протеста изазвала скандале и на крају физичке сукобе између демонстраната и појединих професора. Блокада је показала да, за разлику од ранијих протеста, међу студентима више нема јединства ни солидарности, а да јединства ни солидарности посебно нема између студената и већине професора, чији су интереси сада умногоме супротстављени, првенствено због новца. Држава на пример издваја 3,6 одсто БДП-а за образовање, а 97 одсто новца који рецимо добија Универзитет у Београду одлази на плате запослених, док само 3 одсто на остале потребе. Настава тако зависи од скупих школарина, које због прошлогодишњих измена Закона о високом образовању морају да плаћају и многи студенти са високом просеком.

Одличан успех на студијама више није довољан услов да студент студира на буџету, и зато је и прошле године покренут студентски протест, који је окончан дводневним штрајком глађу групе студената испред Владе Србије. Проблем је тада решен одлуком Министарства просвете да студенти који имају више од 60 бодова буду финансирани из касе њихових факултета, онима који имају од 54 до 59 бодова буде плаћено 70 одсто издатака, а академцима који су у претходној години сакупили од 48 до 53 бода је плаћено 55 одсто школарине. Уз то је Град Београд одлучио да помогне хиљаду студената лошег материјалног стања.

Овогодишњи протест започео је из истих разлога, а решење које је понудило Министарство просвете је исто као и прошле године. То међутим није било довољно за „Пленумаше“ коју су наставили блокаду факултета, јер они траже и ограничавање школарине на свим државним факултетима на три минималне месечне плате, статус буџетског студента за све оне који остваре 48 ЕСПБ, укидање рангирања и враћања апсолвентског статуса, стажа и испитних рокова за оне који студирају по Закону из 2006. „Пленумаша“ траже и почетак разговора о бесплатном школовању, измене Закона о високом образовању, као и смену ректора Бранка Ковачевића.

Држава очигледно не жели да измени накарадни Закон о високом образовању, нити да се озбиљније позабави криминалом и корупцијом на универзитетима. То се наравно тешко може очекивати и од професора, и стога су неки од захтева побуњених студената оправдани. Али, иза протеста су стале организације које нису у стању да омасове покрет, и поред тога што су многи студенти незадовољни радом званичних студентских тела и студентских парламената, који су се претворили у полигон за вежбу подмлатка политичких партија. Насупрот томе, иза Пленума, и иза организација које га подржавају, попут организације Маркс 21, стоји крута марксистичка догма, или анархистичке илузије, које свакако нити могу да реше проблеме образовања, нити могу да већину студената покрену на оправдану акцију. Зато се на крају треба и запитати, шта је заправо Пленум, и шта је заправо организација Маркс 21, односно да ли су у ствари они повели протест који је унапред требао - да не успе.